

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

MAHİN PARJANI VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2015/19219
Karar Tarihi : 10/10/2019

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Recep KÖMÜRCÜ
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yıldız SEFERİNOĞLU
Raportör : Halil İbrahim DURSUN
Başvurucular : 1. Mahin PARJANI
2. Arda KHALEDİ
3. Birivan KHALEDİ
4. Ramezan KHALEDİ
5. Hossein KHALEDİ
Vekili : Av. Mahmut KAÇAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, güvenlik kuvvetlerinin güç kullanımı sonucunda ölüm olayının meydana gelmesi ve bu ölüm olayı hakkında etkili bir ceza soruşturması yürütülmemesi nedenleriyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 8/12/2015 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, başvuruya ilişkin olarak görüş bildirilmesine gerek görülmediğini belirtmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve ekleri ile başvuruya konu soruşturma dosyası içeriğinden tespit edilen ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Van'ın Türkiye-İran sınırına oldukça yakın bir yerinde olan Saray ilçesi Kapıköy köyünde 9/10/2013 günü saat 05.30 sıralarında S.K. adlı bir İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı sırtından vurularak öldürülmüştür. İlk başvuru ölenin eşi, ikinci ve üçüncü başvuru ölenin çocukları, dördüncü ve beşinci başvuru ise sırasıyla ölenin babası ve kardeşidir.

9. Olay, bir grup arkadaşıyla sınırdan Türkiye'ye giriş yapan S.K. ile Kara Kuvvetleri Komutanlığı 6. Hudut Alayı 2. Hudut Taburu 7. Hudut Bölüğü Komutanlığı askerlerinin karşı karşıya gelmesi üzerine S.K. ve arkadaşlarının anılan köye kaçması sonrasında yaşanmıştır.

10. Başvurucuların yakınının ölümü ile sonuçlanan olay Saray Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiştir. Bunun üzerine Saray Cumhuriyet Başsavcılığı olay hakkında resen bir soruşturma başlatmıştır.

11. Olay, Asayiş Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığına (Askerî Savcılık) da bildirilmiştir. Bunun üzerine Askerî Savcılık olay hakkında resen ayrı bir ceza soruşturması başlatmış ve 9/10/2013 tarihinde Saray Cumhuriyet Başsavcılığına talimat yazarak olay yeri incelemesinin yapılması, delillerin toplanması, ölü muayene ile otopsi işlemlerinin gerçekleştirilmesi, olayın görgü tanıkları ile tespit edilebildiği takdirde şüphelilerin ifadelerinin alınması talebinde bulunmuştur.

A. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı Tarafından Yürütülen Soruşturma Süreci

12. Saray/Çaybağı Jandarma Karakol Komutanlığında görevli Astsubay A.B. tarafından imzalanan "*Cumhuriyet Savcısı ile Yapılan Görüşme Tutanağı*" başlıklı 9/10/2013 tarihli belgeye göre Kapıköy köyünde 9/10/2013 günü saat 05.30 sıralarında İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.K. adlı bir şahsın ölü olarak bulunduğu bilgisi Saray Cumhuriyet Başsavcılığı savcısına iletilmiştir.

13. Olaydan haberdar edilen Saray Cumhuriyet Başsavcılığı savcısı, Özalp İlçe Jandarma Komutanlığına bağlı Olay Yeri İnceleme ekibine anılan köye gitmesi talimatını vermiştir. Cumhuriyet savcısı da saat 09.00 sıralarında zabıt kâtibi ve fotoğraf bilirkişisiyle birlikte olayın meydana geldiği köye gelmiştir.

14. Cumhuriyet savcısının talimatı üzerine saat 07.00 sıralarında yola çıkan Olay Yeri İnceleme ekibi saat 07.50 sıralarında olayın yaşandığı köye varmıştır. Jandarma Kıdemli Başçavuş Z.S. ile Uzman Çavuş S.U.dan oluşan Olay Yeri İnceleme ekibi, Cumhuriyet savcısının köye gelmesi üzerine olay yeri incelemesine başlamış ve iki sayfalık bir rapor hazırlamıştır. Olay Yeri İnceleme Raporu'nda, köye varıldığında Saray İlçe Jandarma Komutanlığı ekiplerince gerekli emniyet tedbirlerinin alındığının görüldüğü, Cumhuriyet savcısının olay yerine gelmesi üzerine ise gerekli incelemelere başlandığı ifade edilmiştir. Olay Yeri İnceleme Raporu'nda; köy içinden geçen yolların birleşim noktası olan boş bir alanda üzeri iki battaniyeyle örtülü, sırt üstü yatar vaziyette bir erkek şahsın cesedinin olduğu, cesedin üzerinde bulunan montun göğüs bölgesinde ateşli silaha ait çıkış deliği olduğu değerlendirilen bir delik bulunduğu belirtilmiştir. Olay Yeri İnceleme Raporu'nda;

köy halkının beyanlarından ölen kişinin atlar ile kaçak mazot getiren bir kişi olduğunun anlaşıldığı, cesedin bulunduğu yerin on metre ilerisinde umumi tuvalet kapısına bağlı bir at olduğu ve bu atın köy halkının beyanlarından ölen kişiye ait olduğunun anlaşıldığı, atın üzerinde içinde mazot olduğu değerlendirilen jelikanların bulunduğu görüldüğü ifade edilmiştir. Raporda ayrıca cesedin olduğu yerin güney ve güneybatı istikametindeki otluk alanda yapılan incelemelerde cesetten 120 metre uzaklıkta bulunan yoncalık tarlanın sınır hattında uzun namlulu silaha ait üç adet, bu alanın biraz daha ilerisinde ise altı adet mermi kovanının bulunduğu, bu gölgede suça konu başka bir iz ve delile rastlanmadığı, mermi kovanlarının bulunduğu yerden ölen kişinin olduğu yere doğru ateş edildiği değerlendirilerek bu hizadaki evlerin duvarlarının ve çatılarının incelendiği ancak bu incelemede herhangi bir mermi çekirdeği giriş deliğine ve çarpma izine rastlanmadığı ifade edilmiştir. Son olarak olay yerinin ve tespit edilen delillerin fotoğraflarının çekildiği, cesedin bu incelemeden sonra Cumhuriyet savcısının talimatları doğrultusunda Saray Sağlık Ocağına (Sağlık Ocağı) götürüldüğü, olay yerinin tekrar incelenmesi neticesinde başkaca iz ve delile rastlanmaması nedeniyle saat 10.10 sıralarında olay yerindeki incelemelere son verildiği, daha sonra Sağlık Ocağına gidilerek ölen kişinin el svapları ile parmak izlerinin alındığı, ayrıca ölen kişinin elbiseleri ile üzerindeki cep telefonunun muhafaza altına alındığı belirtilmiştir.

15. Ölen kişinin el ve yüz bölgesinden alınan svaplar üzerinde Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı Kimyasal İnceleme Laboratuvarı görevlileri tarafından atış artığı analizi yapılmıştır. Laboratuvar görevlileri tarafından hazırlanan uzmanlık raporuna göre ölen kişinin el ve yüz bölgelerinden alınan svaplarda atış artığı tespit edilmemiştir. Olay yeri incelemesi sırasında muhafaza altındaki gıysiler üzerinde yapılan atış artığı analizinde de atış artığına rastlanmamıştır. Raporda, mont üzerinde atış artığı tespit edilemediği için atış mesafesi hakkında herhangi bir değerlendirme yapmanın mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

16. Olay yeri incelemesi sonrasında hazırlanan krokiye göre mermi kovanlarının bulunduğu yer ile cesedin olduğu yer arasında bir dere yatağı bulunmakta; bu dere yatağının bir kenarında köy evleri, diğer kenarında ise tarlalar yer almaktadır. Krokiye göre ceset evlerin olduğu tarafta (evlerin arasında, köyün orta yerinde), mermi kovanları ise tarlaların olduğu taraftadır. Krokiye göre mermi kovanlarının bulunduğu yer ile cesedin olduğu yer arasındaki bölgede yirmi beş metrelik bir mesafede at nalı izleri bulunmaktadır.

17. Olay yeri incelemesinden sonra Sağlık Ocağında ölü muayene işlemi gerçekleştirilmiştir. Ölü muayene işlemine kimlik tanığı sıfatıyla katılan başvuru Hossein Khaledi buradaki beyanında özetle ölen kişinin kardeşi olduğunu ve aslen İranlı olduklarını ifade etmiştir. Hossein Khaledi ayrıca olayı kardeşi ile birlikte Türkiye'nin Kapıköy köyüne giden kişilerin haber verdiğini, kardeşinin Kapıköy köyünde bekleyen askerler tarafından vurulduğunu öğrendiğini belirtmiştir.

18. Ölü muayene işleminde başvuru kişilerin yakınının sırtının sağ tarafında mermi çekirdeği giriş yarası, göğüs bölgesinde ise mermi çekirdeği çıkış yarası tespit edilmiştir. Bunun üzerine kişinin kesin ölüm sebebinin belirlenmesi için klasik otopsi işleminin yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

19. Bu değerlendirme üzerine 9/10/2013 tarihinde Van Adli Tıp Şube Müdürlüğünde klasik otopsi işlemi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen otopsi hakkında düzenlenen tutanakta diğer bazı hususların yanı sıra kişinin sırtından giren mermi çekirdeğinin önden arkaya, sağdan sola, hafif aşağıdan yukarıya seyirle göğüs bölgesinden

vücudu terk ettiği, cesetten mermi çekirdeği elde edilemediği belirtilmiştir. Tutanakta ayrıca toksikolojik analiz yapılması için kişiden kan ve idrar alındığı ifade edilmiştir.

20. Klasik otopsi işlemi neticesinde hazırlanan raporda; kişinin kanında ve idrarında sistematiğe aranan uyutucu ve uyuşturucu maddelerden hiçbirinin bulunmadığı, kişinin kesin ölüm sebebinin ateşli silah yaralanmasına bağlı iç ve dış kanama olduğunun değerlendirildiği ifade edilmiştir.

21. Başvuru formu ve eklerindeki bir tutanağa göre Cumhuriyet savcısı 9/10/2013 tarihinde Jandarma İç Güvenlik Tim Komutanı Astsubay B.Y.yi telefonla arayarak bu kişiye bazı talimatlar vermiştir. Bu tutanakta telefon görüşmesinin hangi saatte yapıldığına ilişkin bir kayıt mevcut değildir. Cumhuriyet savcısının talimatları şunlardır:

"(X) Kapıköy 7'inci Piyade Hudut Bölük Komutanlığında; 09.10.2013 günü 00.00 - 08.00 saatleri arasında dış görevde görevli bulunan personelin görevlendirme belgesinin, görevlendirme belgesindeki personelin görev esnasındaki kimlik ve silah tespitlerinin yapılması, görevli personelin silahlarının muhafaza altına alınması,

(X) Tespiti yapılan silahların kişi başında zimmet senetlerinin aslının teslim alınması,

(X) Tanzim edilen soruşturma dosyasının muhafaza altına alma tutanağı ile Saray Cumhuriyet Başsavcılığında 10.10.2013 günü hazır edilmesi, "

22. Cumhuriyet savcısının bu talimatı üzerine 9/10/2013 günü saat 16.00 sıralarında ilgili askerî personelce Kapıköy 7. Hudut Bölük Komutanlığına gidilerek talimatta belirtilen tarihte ve saatte dış görevde bulunan kişilerin ve bu kişilere ait silahların tespiti yapılmış, bu silahlar muhafaza altına alınmıştır.

23. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı 10/10/2013 tarihinde köy halkından bazı kişilerin ifadesini almıştır. Bu kapsamda tanık olarak dinlenen H.A.nın ifadesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(...) Olayın olduğu gün saat sabah 05:00 civarında evimdeyken dışarıdan silah sesleri geliyordu. Daha önceki tecrübelerden kendi kendime dedim ki muhtemelen yine kaçakçılık olayı oldu, askerler ateş açıyor. Sonrasında saat 05:30 gibi koyunlarımı otlatmak için dışarı çıkardığımda tahminen 50-60 tane askerin ve 3 tane askeri aracın köyümüzün yakınında olduğuna ve 4 veya 5 tane kaçakçıyı kovaladıklarına şahit oldum, kaçakçılardan her biri farklı bir tarafa kaçıyordu, bir tanesi de köye doğru kaçmaya çalışıyordu, tam köy meydanına varmadan köyün 10-15 metre uzaklığında bulunan suyu geçer geçmez vurulduğunu tahmin ediyorum tam net olarak orada vurulduğunu görmedim ancak öyle düşünüyorum çünkü suyu geçer geçmez silah sesi geldi ve atın üzerindeki kaçakçı sallanmaya başladı, sonrasında atı ile birlikte köyün meydanı olan alana doğru at ile birlikte ilerledi ve tam meydana geldiğinde atından aşağı düştü, ben de köyümüzde okul servisçiliği yapan [M.D.], [N.Ö.], [N.Y.], [İ.P.] ile birlikte ne olduğunu öğrenmek için attan düşen şahsın yanına gittik, ağızından ve burnundan kan geldiğini görünce vurulduğunu anladık şahıs bir sefer gözünü açıp kapadıktan sonra orada can verdi, bu olayın hemen ardından orada bulunan askerler silahlardan atılan boş kovanları toplayarak geri çekildiler, olayların yaşanması sırasında askerlerin bir kısmı havaya ateş ediyordu, bir kısmı da kaçakçıya doğru ateş ediyorlardı bu ölen şahsa doğru da ateş eden vardı hangi askerin ateş ettiğini arada mesafe olduğu için görmem mümkün olmadı. Bu kaçakçı öldükten sonra biz askerlere bağırarak şahsı öldürdünüz gelin sahip çıkın hastaneye götürün şeklinde bağırarak buna rağmen askerler geri çekilerek gittiler. Köyümüzde bulunan [Z.P.] olaydan

sonra gelip askerlerin komutanını arayarak İran'lı kaçakçı bir şahsı vurduunuz niye sahip çıkmadınız niye doktora götürmediniz adam öldü diyerek telefonu kapattı. Tahminime göre bu olaylar sırasında 100 el ateş edilmiştir, bu askerlerin bulunduğu grubun içinde bir kişi eşofmanlıydı elinde silah olup olmadığını fark edemedim o an, o arkadan geriden geliyordu, vurulan şahsın vurulduğu yer ile ateş açan askerlerin arasında tahminime göre 150-200 metre atış mesafesi vardı, bu kaçakçıların hepsi at üzerindeydi askerlere karşı hiçbir şekilde silah veya taş atarak karşılık vermemişlerdir zaten kaçmaya çalışıyorlardı..."

24. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı, H.A.nın ifadesinde adı geçen M.D.yi tanık sıfatıyla 11/10/2013 tarihinde dinlemiştir. M.D.nin ifadesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(...) Olayın olduğu gün tahminen saat 06:00'ya doğru okul servisine çocukları bindiriyordum bu sırada tahminen 5 tane kaçakçının köyümüze doğru geldiğini gördüm yanlarında da tahminen 9-10 tane at vardı. Ben bu kaçakçıları görünce minibüsten aşağı indim o sırada da devamlı, silah sesleri geliyordu. Atlı grup içinde bulunan kaçakçılardan bir tanesi 'vay babam' diye bağırdı ve sonrasında kafa üstü attan yere düştü, ben de hemen yere düşen şahsın yanına gittiğimde şahs benim elimi tutup çekti ve gözlerini bir defa açıp kapadıktan sonra öldü, bu sırada burnundan da bayağı bir kan geldi, tahminime göre attan düşmesinden dolayı kafası da kırılmıştı kafasından da kan geliyordu, attan düşer düşmez şahs sağ kolu yere gelecek şekilde yere düşmüştü. Ben de şahsın yaşayıp yaşamadığını ve kurşunun nereye geldiğini anlamak için şahsın sırtına baktım, sırt kısmında mermi deliği olduğunu gördüm, yaşanan bu olaylar sırasında şahsın öldüğü yere yaklaşık olarak 200 metre uzaklıkta 40-50 civarında farklı yerlerde bulunan askerlerin ellerindeki silahlarla ateş ettiğini gördüm, ancak olayın heyecanı ile askerlerin havaya mı ateş ettiğini yoksa kaçan kaçakçılara mı ateş ettiğini göremedim. Bu askerler içerisinde sivil bir şahs da vardı bu elbise tahminime göre eşofmandı yanlış hatırlamıyorsam alt tarafında giydiği eşofman siyah renkliydi ve üst tarafı ise mavi renkliydi, askerlerden bazıları yerde mevzi alarak ateş ediyorlardı bu askerlerden hiçbirini tanımıyorum. Yaklaşık olarak bu şahsın ölümünden 1 saat sonra ambulans geldi şahsın ölmüş olduğunu söylediler. Ambulans geldikten 30 dakika sonra ise jandarma gelerek olaya müdahale etti. Kaçakçı şahsın ölümünden sonra biz piyadelere bağırarak şahsı öldürdünüz gelin sahip çıkın alın doktora götürün diye arkalarından bağırdık ancak piyadeler geri çekildiler, bu olaylar sırasında 3 tane askeri araç görmüştüm, bu askeri araçlara binerek gittiler. Bu olayın ilk başında ölen şahsın yanında bulunan 4 tane kaçakçı da şahsın ölmesi üzerine olay yerinden kaçarak uzaklaştılar..."

25. H.A.nın ifadesinde adı geçen N.Y., N.Ö. ve İ.P.nin 10/10/2013-11/10/2013 tarihlerinde Saray Cumhuriyet Başsavcılığınca ifadeleri alınmıştır. İfadeleri alınan bu kişiler de olayın gelişimini genel olarak H.A. ile M.D.nin anlattığı gibi ifade etmiştir.

26. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı, askerî makamlara kişinin öldüğünü söyleyen Z.P. adlı köylünün ifadesini de almıştır. Z.P. ifadesinde özetle İranlı bir şahsın vurulduğunu öğrenmesi üzerine olay yerine gittiğini, kişinin köyün orta yerinde üzerine battaniye çekili şekilde yerde kanlar içinde yattığını gördüğünü, sonrasında Yüzbaşı M.M.G.yi arayarak "Sayın Komutanım hiç iyi bir şey yapmadınız, köyün içinde adam vurulur mu?" dediğini, Komutan'ın da "Biz vurmadık, köylüler vurmuş." diyerek telefonu kapattığını belirtmiştir.

27. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı 10/10/2013 tarihinde Saray İlçe Polis Merkezi Amirliğine müzekkere yazarak olayda kullanılan silahlar ile bu silahlara ait mermi çekirdeklerinin ivedi bir şekilde araştırılması talebinde bulunmuştur. Bu müzekkere üzerine Van Emniyet Müdürlüğüne bağlı Olay Yeri İnceleme ekibi saat 11.25'te olayın yaşandığı köye gelmiş ve incelemelerine başlamıştır. Bu inceleme sonucunda hazırlanan 10/10/2013

tarihli Olay Yeri İnceleme Raporu'nda, cesedin bulunduğu yerin etrafındaki sokaklar ile bu sokaklar üzerindeki evlerin duvarlarında ve avlularında metal arama dedektörleriyle mermi kovanı ve mermi çekirdeği aramalarının yapıldığı ancak bu aramalarda herhangi bir iz/bulgu tespit edilemediği belirtilmiştir. Ayrıca cesedin bulunduğu yerin güneybatısında kalan yaklaşık 200x300 m mesafede de aynı şekilde arama yapıldığı ancak bir delil elde edilemediği ifade edilmiştir.

28. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı 10/10/2013 tarihinde 6. Hudut Alayı 2. Hudut Tabur Komutanlığına (Tabur Komutanlığı) bir talimat yazarak aşağıdaki hususların araştırılmasını ve bu araştırmalar yapıldıktan sonra tanzim edilecek rapor ve tutanakların kendisine gönderilmesini istemiştir.

"1- Olayın meydana geldiği 7. Hudut Bölük K.lığında görevli tüm personelin açık ad ve kimlik bilgileri (Rütbeli, Erbaş ve Er),

2- Olay tarihinde 7. Hudut Bölüğünün envanterinde bulunan tüm silahların marka, model, çap ve seri numara bilgilerini,

3- Olayın meydana geldiği gün kaçakçılık olayına müdahale eden ekipte bulunan kişilerin;

a- Açık ad ve kimlik bilgileri,

b- Olaya müdahale ederken yanlarında bulunan silahların marka, modeli, çapı ve seri numaraları,

c- Yanlarında kaç adet mermi bulunduğu ve müdahale bittikten sonra kaç adet mermi ile karakola döndükleri."

29. Tabur Komutanlığı 10/10/2013 tarihli talimatla istenen bilgi ve belgeleri Saray Cumhuriyet Başsavcılığına sunmuştur. Sunulan bu bilgi ve belgelere göre olay günü dış göreve giden bazı askerler kendilerinin zimmetinde olan mermilerin bir kısmını kullanmıştır. Başvuru ekindeki bu belge tam olarak okunamadığından olay günü kullanılan mermi sayısı tam olarak tespit edilememiş ise de bu belgeden kullanılan mermilerin dokuzdan fazla olduğu anlaşılmaktadır. Tabur Komutanlığı, Saray Cumhuriyet Başsavcılığının (3) numaralı başlıkta istediği bilgiler ile ilgili olarak ise olay günü sadece dış göreve giden askerlerin bilgilerini Saray Cumhuriyet Başsavcılığına sunmuştur. Bu bilgiler arasında aşağıda açıklanacağı üzere olay günü gözetleme kulesinde bulunan ancak duyduğu silah sesleri üzerine gözetleme kulesinden inerek olaya müdahale eden askerlerin yanına giden Uzman Çavuş T.Ş. hakkında herhangi bir kayıt bulunmamaktadır.

30. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı, olaydan sonra muhafaza altına alınan silahlar ile olay yeri incelemesinde bulunan dokuz adet boş mermi kovanını gerekli tetkiklerin yapılması amacıyla Jandarma Genel Komutanlığı Van Jandarma Kriminal Laboratuvar Amirliğine (Laboratuvar Amirliği) göndermiştir. Laboratuvar Amirliğinin 31/10/2013 tarihli uzmanlık raporunda; tetkik için gönderilen silahların ateş etmesine mâni mekanik herhangi bir arızasının bulunmadığı, incelenmesi için gönderilen dokuz adet 7.62x39 mm çap ve tipindeki mermi kovanının HB1375/J seri numaralı Kalaşnikof marka silahla atılmış olduğu tespitleri yapılmıştır. Bu tespit üzerine Saray Cumhuriyet Başsavcılığı HB1375/J seri numaralı tüfeğin kimin zimmetinde olduğunu Tabur Komutanlığına sormuştur. Tabur Komutanlığı anılan tüfeğin Piyade Uzman Çavuş T.Ş.nin zimmetinde olduğunu Savcılığa bildirmiştir.

31. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı olaya müdahale eden ekipte bulunan askerlerin isimlerinin kendisine bildirilmesi üzerine bu kişilerin ifadelerini almıştır.

32. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı bu kapsamda Bölük Komutanı Yüzbaşı M.M.G.nin 4/12/2013 tarihinde ifadesini almıştır. M.M.G. ifadesinde özetle İran'dan Türkiye'ye giriş yapmak isteyen bir kaçakçı grubun olduğunun ihbarı üzerine iki ayrı askerî unsuru farklı iki noktaya yerleştirdiğini ancak daha sonra kaçakçı grubun askerî unsurların arasından geçerek Kapıköy köyüne giriş yaptığını öğrendiğini, köyden Kalashnikov marka silah seslerinin gelmesi üzerine görevlendirdiği askerî unsurların yanına gittiğini, askerî unsurların yanına vardığında 35-40 kişilik köylü ve kaçakçı grubun taş ve sopa ile askerlerin üzerine geldiğini gördüğünü, bunun üzerine askerî unsurların geriye çekilmesi yönünde talimat verdiğini belirtmiştir. M.M.G. bölük merkezine gelmelerinden on dakika sonra Z.P. adlı bir köylünün kendisini arayarak *"Burada sen ne yaptın, burada bir ölü var, bu saatten sonra savcıyı sen ararsın."* dediğini, kendisinin de *"Ben kimseyi vurmadım."* diyerek telefonu kapattığını ifade etmiştir. M.M.G., bölük merkezine geldikten sonra yapılan sayımlarda toplamda 73 el ateş edildiğinin anlaşıldığını, hangi askerî unsur kaç defa ateş ettiğinin Savcılığa sundukları listeden de belli olduğunu belirtmiştir. M.M.G. ayrıca olay yerindeki boş mermi kovanlarının nerede olduğunu bilmediğini ancak gözetleme kulesindeki askerin olaydan sonra köylülerin olay yerinde bir şeyler topladığını söylediğini, köylülerin ne topladıklarını bilmediğini ifade etmiştir. M.M.G. son olarak askerî unsurlar arasında sivil bir kimse bulunmadığını belirtmiştir.

33. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı, kaçakçılara müdahale için yerleştirilen iki askerî unsurdan birinin başında bulunan Astsubay R.C.nin 27/11/2013 tarihinde şüpheli sıfatıyla ifadesini almıştır. Astsubay R.C.nin ifadesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(...) Olayın yaşandığı tarihte bölük komutanımız olan Yüzbaşı [M.M.G.] beni telefon ile arayarak bir grup kaçakçının sınırı geçerek Türkiye'ye giriş yaptığını, bizim de harabe tepe diye bilinen bölgeye gitmemiz yönünde bize emir verdi, bu emir doğrultusunda P.Er [S.G.], P.Er [D.Y.], P.Er [A.K.], P.Onb. [M.U.] ve ayrıca takviye kuvvet olarak da Piyade Uzm Çvş [H.E.] bulunmaktaydı, burada pusuya yattık, belli bir süre sonra 3 şahıs ve 4 tane atın üzerimize doğru geldiğini görünce dur ihtiarında bulundum ve üzerime zimmetli olan [S.] marka pompalı tüfek ile 3 el havaya uyarı ateşinde bulundum, kaçakçı grubun havaya ateş etmem üzerine durmadıklarını görünce bu defa beylik tabancam [Y.] marka silah ile 4 el havaya doğru uyarı ateşinde bulundum. Daha sonra kaçakçı grup P.Ast [K.A.nın] bulunduğu kabe deresi yönüne doğru ilerlemeye başladı, oradan da müdahale gelince Kapıköy köyünün içine kaçtılar. Kaçakçı grubun köyün içine girmesinden sonra askerlerden hiçbirisi ateş etmedi, köyün içine girme yetkimiz olmadığından olay yerinde bulunan unsurlar bölük merkezine gitmek ve geri çekilmek için bir araya toplandılar, bu sırada köyün içinden silah sesleri gelmeye başladı, tahminen 40-50 arası ateş edilmiştir. Bulunduğumuz nokta itibarı ile köyün içini görme ihtimalimiz olmadığından kimin ateş ettiğini göremedim. Bölük merkezine gitmek için toparlandığımız sırada bir grup vatandaş taş ve sopalarla üzerimize yürüdü, bu sırada da bize hitaben 'bizim 5 yaşındaki koyuna çıkacak kardeşimizi vurdunuz' şeklinde ifadelerde bulunuldu. Bazı köylü vatandaşlar elimizden silahımızı almaya çalıştı, üzerimize doğru yürürken küfürler ediyorlardı, bütün unsurlar hızlı bir şekilde toparlanarak bölük merkezimize geri dönüş yaptık. Bu müdahale sırasında benim yanımda G-3 Piyade tüfeği de bulunmaktaydı ancak bunu hiçbir şekilde kullanmadım. Bu müdahale sırasında tüm asker unsurlarının 60-70 el civarı ateş ettiğini düşünüyorum, ateş eden diğer askerlerin hava karanlık olduğu için isimlerini bilemeyeceğim, söz konusu müdahale sırasında diğer askerlerde G-3 Piyade tüfeği bulunmaktaydı, bunun dışında kalashnikov marka silah benim bulduğum unsorda kimsede yoktu. Olay yerinden geri çekilirken kulede bulunan Uzm.

Çvş. [T.Ş.] elindeki kalesnikof marka silah ile havaya uyarı ateşinde bulundu. Olay yerinden ayrılırken yerdeki boş kovanları bizim unsurlarımızdan veya diğer unsurdan hiçbir asker toplamamıştır, boş kovanların yerde neden bulunmadığını bilemiyorum, müdahale sırasında bulunan askeri grupta herkes resmi elbiseliydi, sivil hiçbir şahıs yoktu. Biz bölük merkezine döndükten belli bir süre sonra [Z.P.] isimli şahıs bölük komutanımızı cep telefonundan arayarak 'sen burada ne yaptın, burada bir ölü iki yaralı var, artık bu saatten sonra savcıyı da sen ararsın' dediğini biliyorum. Yoksa biz İranlı vatandaşın öldüğünü olay yerinde görmedik, bölük merkezine gidince komutanımızın söylemesi üzerine bilgimiz oldu. Bu müdahale sırasında toplam 25-30'a kadar asker bulunmaktaydı, söz konusu olayın olduğu tarihten bir hafta önce sınırdan kaçak yolla geçerek mazot kaçıranlara karşı büyük bir darbe sayılacak şekilde iki ton civarında kaçak mazot yakalaması yaptık, bundan dolayı da köylünün bize karşı antipatisi oluştu, bundan dolayı bizi yıpratmaya çalıştıkları ve bize yönelik komplo kurduklarını düşünüyorum. Bu olayda bizim askeri grubumuzda bulunan bütün askerlerden ben eminim, sürekli bu tip olay yaşanınca ne yapılması yönünde askerlere eğitim verilmekte, bundan dolayı da askerlerimiz havaya doğru ateş etmişlerdir. Ayrıca o bölgede oturan köylü vatandaşlar birinci derece askeri yasak bölge olan yerdeki telleri devamlı kesmekte bunlara zarar vermekte, bizde bundan dolayı köylüleri devamlı uyarmaktayız. Sürekli olarak bizi zor duruma düşürmek için köylü vatandaşlar tacizde bulunuyorlar. bölük Komutanımız olan Yüzbaşı [M.M.G.] müdahale sırasında orada değildi, köyden silah sesleri gelince bölük merkezinden gelerek bizi toplayıp geri çekilmemizi sağladı, onun da elinde silah vardı, yalnız ateş etmedi, bizleri alarak bölük merkezine götürdü. Ben kendimden emin olduğum için üzerime atılı Kasten Adam Öldürme iştirak suçunu kabul etmiyorum..."

34. Astsubay R.C.nin ifadesinde adı geçen P. Er S.G., P. Er D.Y., P. Er A.K., P. Onb. M.U. ve P. Uzm. Çvş. H.E. de olayın gelişimini genel olarak R.C.nin anlattığı gibi anlatmışlardır. Bu kişilerden M.U. yaşanan olayda uyarı amacıyla G-3 piyade tüfeğiyle havaya altı el, A.K. ise G-3 piyade tüfeğiyle havaya üç el ateş ettiğini ifade etmiştir.

35. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı olaya müdahale eden ekipteki diğer askeri unsurun başında bulunan Astsubay K.A.nın 26/11/2013 tarihinde ifadesini almıştır. İfadenin ilgili kısmı şöyledir:

"(...) Olayın olduğu tarihte kabe deresi mevkiinde kaçakçıların geldiğini duyunca pusu atmaya başladık bu sırada benim bulunduğum unsurdan Er [E.P.], Er [H.S.], Er [N.T.] ve [A.A.] bulunmaktaydı, biz kaçakçıları beklerken kaçakçılar gelip Kapıköy Köyüne doğru gelip köyün içine girdiğini gördük, köyün içine girmek tehlikeli olduğu için köye kadar gidemedik, bundan dolayı bütün unsurlar tek bir noktada toplandılar geri dönmek için hazırlanmaya başladık, köyün içinde bulunan 40 kişilik bir grup bizimle dalga geçmeye, kaçakçıları yine yakalayamadınız, asker şöyledir böyledir şeklinde sözler ettiler. Sonrasında köyün içinden kalesnikof olarak değerlendirdiğim silah sesleri gelmeye başladı, tahminen 30-40 civarı ateş edildi. Ateş edildikten sonra da köylüler üzerimize yürümeye başladı, askerin elinden silahını almaya ve kolundan tutup götürmeye çalıştılar. Köylülerin üzerimize yürümesi üzerine askerlerden bazıları havaya doğru korkutma amaçlı ateş etti, aynı zamanda köylüler aracımızı taşlamaya başladı bizde olay yerinden ayrılarak bölük merkezine gittik. Bu operasyon sırasında benim elimde G-3 Piyade tüfeği bulunmaktaydı hiçbir şekilde ateş etmedim. Askerlerden hiçkimse kaçakçılara doğru veya köyün içine doğru ateş etmedi, bu tip müdahalelerde tecrübeli olduğumuz için asker ne yapıp nasıl davranacağını iyi bilmektedir. Kaçakçılar tahminime göre iki üç kişilerdi, dört veya beş tane at vardı. Bu olaylara müdahale sırasında askerlerin hepsi resmi elbiseliydi sivil kimse yoktu. Kaç tane askeri personelin olay yerinde olduğunu şu an hatırlayamadım, en fazla 14-15 kişi vardı. İranlı şahsın öldüğünü bölük merkezine geldikten sonra bölük komutanımızın bize söylemesiyle öğrendik, ilk başta böyle bir şey olacağına inanmadık daha sonra olayın doğru

olduğunu anladık. Son olarak şunu tekrardan ifade etmek istiyorum, yaşanan bu olaylar sırasında köyün içinden de silah sesleri geldi bu olayın üzerinde durulmasını istiyorum ölen İranlı şahıs köyün içinde vurulmuş kaçakçılar köyün içine girdikten sonra bizden hiç kimse kesinlikle havaya dahi ateş etmedi, köyün içine de asker girmediği için köyden ateş edenlerin asker dışında birilerinin olduğunu düşünüyorum. Olay yerinden ayrılırken bizden hiçkimse boş kovanları toplamadı olay yerinde neden boş kovanların bulunamadığını bilemeyeceğim, köyde bulunan çoban çocukların biz ayrıldıktan sonra toplama ihtimali bulunmaktadır. Üzerime atılı bulunan kasten adam öldürmeye iştirak etme suçlamasını kabul etmiyorum..."

36. Astsubay K.A.nın ifadesinde adı geçen P. Er E.P. 2/1/2014 tarihli ifadesinde özetle olay günü kaçakçıları gördüklerinde G-3 piyade tüfeği ile on iki on üç el havaya ateş ettiğini, köye giren kaçakçıların da köyden Kalaşnikof marka silahlarla ateş etmeye başladıklarını ancak kendilerinin karşılık vermediklerini, sadece yine havaya uyarı ateşi açtıklarını ifade etmiştir. Astsubay K.A.nın ifadesinde adı geçen P. Er A.A. 11/12/2013 tarihli ifadesinde özetle olay günü kaçakçıları gördüklerinde G-3 piyade tüfeği ile önce iki el, kaçakçıların köye girmesi ve Kalaşnikof marka silah sesleri üzerine daha sonra da iki el olmak üzere toplam dört el G-3 piyade tüfeği ile havaya ateş ettiğini ifade etmiştir. Astsubay K.A.nın ifadesinde adı geçen H.S. ile N.T. ise olayın gelişimini genel olarak K.A. gibi anlatmış ve olayda kendilerinin silah kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

37. Saray Cumhuriyet Başsavcılığınca ifadeleri alınan diğer askerler de olayın gelişimini genel olarak yukarıdaki askerlerin ifadelerine benzer şekilde anlatmışlardır. İfadeleri alınan askerlerden S.Ç., olaya müdahale eden askerlerin elinde G-3 piyade tüfeği bulunduğunu, sadece T.Ş. adlı uzman çavuşta Kalaşnikof adı verilen silahın olduğunu, köylülerin askerlere saldırması üzerine T.Ş.nin elindeki Kalaşnikof marka silahla havaya doğru uyarı ateşinde bulunduğunu ifade etmiştir.

38. Olay yerinde bulunan dokuz adet mermi kovanının silahından atıldığı tespit edilen Uzman Çavuş T.Ş.nin 25/11/2013 tarihli ifadesinin ilgili kısmı ise şöyledir:

"(...) Olayın olduğu gün 290 numaralı gözetleme kulesinde keşif gözetleme faaliyetleri çerçevesinde görev yapmaktaydım. Bu sırada Kapıköy Köyünden silah sesleri geldiğini duyunca benim bulunduğum kuleden köy tam olarak gözükmediği için ve unsurlarımızın da operasyonda olduğunu bildiğim için Kapıköy köyünü daha net görecektir bir bölgeye gittim. Silah sesleri artmaya başlayınca bende olay yerinde bulunan unsurun yanına gittim, ben gittiğimde tahminen 20 kişilik unsurumuz vardı çekilmeye hazırlanıyorlardı, bu sırada da köyden bazı kişiler askerlerimize doğru taş atıyorlardı ve kardeşimizi öldürdünüz diyerek bağırıyorlardı. Bölük komutanımız olan Yüzbaşı [M.M.G.] unsurları araca bindirmek için uyarıyordu, aynı zamanda ben olay yerine gitmeden önce köyün içinden de silah sesleri geliyordu tahminime göre köyün içinden ateş edilen silah kaleşnikoftu, köyün içinde bizim unsurumuz olmadığından köylülerin ateş ettiğini düşünüyorum. Askerlerimiz araçlara binerken köylüler araçların yanına kadar gelerek askerlerimize taş atmaya başlayınca bende elimde bulunan üzerime zimmetli olan kaleşnikof marka silah ile 22 el havaya doğru uyarı ateşinde bulundum. Bunun üzerine köylüler taş atmaya bıraktı, unsurlar hızlı bir şekilde bölük merkezine geri döndü bende görev yaptığım gözetleme kulesine gittim. Ben olay yerine vardığımda zaten askerler geri çekilmeye başladığı için benim dışımda askerlerden kimsenin ateş ettiğini görmedim. Biz olay yerinden ayrılırken kesinlikle boş kovanları toplamadık. Ben kaçakçı unsurları görmediğim için kaç kişi olduğunu görmedim. Ben olay yerine gittiğim sıralarda [M.M.G.] yüzbaşı da araç ile olay yerine geldiğini gördüm, bildiğim kadarıyla bu operasyon sırasında [M.M.G.] yüzbaşı olay yerinde yoktu, söz konusu görevli askerlerin hepsi resmi elbiseliydi, bizden hiç kimse sivil kıyafetli değildi.

Şahsın öldüğünü ben olay günü akşam bölük merkezine gidince öğrendim, bütün arkadaşlar üzgündü bu olayı konuşuyorlardı. Aynı zamanda bölük komutanımız [M.M.G.] yüzbaşı kendisini [Z.P.] isimli şahsın arayarak 'sen burada ne yaptın köyde 1 ölü 2 yaralı var' dediğini duydum. Bu operasyon sırasında rütbeliler dahil 20 üzerinde asker vardı, üzerime atılı suçlamayı kabul etmiyorum. Maktülün köylüler tarafından vurulduğunu düşünüyorum..."

39. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı 22/1/2014 tarihinde başvurulardan Hossein Khaledi'nin tanık sıfatıyla ifadesini almıştır. Hossein Khaledi ifadesinde özetle ölen kişinin kendisinin öz kardeşi olduğunu, kardeşinin öldüğünü arkadaşlarından ve Kapıköy köyündeki köylülerden öğrendiğini, bunun üzerine Türkiye'ye gelerek kardeşinin cenazesini aldığını, kardeşini öldüren kişi ya da kişilerden şikâyetçi olduğunu belirtmiştir. Başvurucular ayrıca Saray Cumhuriyet Başsavcılığına sundukları dilekçelerle olayın aydınlatılması ve sorumluların cezalandırılması talebinde bulunmuşlardır.

40. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı 30/1/2014 tarihinde, olaya tanık olduğunu iddia eden İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M.nin ifadesini almıştır. S.M.nin ifadesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(...) Ölen şahıs benim üvey dayım olmaktadır. Olayın yaşandığı tarihte kaçakçılık yapma amacıyla İran'dan Türkiye'ye atlarla birlikte giriş yaptık. Maktul de benim yanımdaydı. Giriş yaptıktan sonra askerler bizi kovalamaya başladı kaçarak Kapıköy köyünün içine girdik. Askerler bizi kovalarken havaya doğru ateş ediyorlardı. Niyetleri bizi vurmak olsaydı, kesinlikle vururlardı. Ancak öyle bir niyetleri olmadığı için havaya doğru ateş ettiler, biz köyün içine girince askerler ateş etmeyi kestiler. Tahminen 15 dk boyunca ateş sesi gelmedi. Sonrasında tek el silah sesi duydum. Silah sesi gelmesinden tahminen 30 sn sonra maktul atın üzerinden yere düştü. Ben de bunun üzerine maktülün yanına giderek yaşayıp yaşamadığına baktım. Maktulden hiç bir ses çıkmıyordu. Köyde bulunan vatandaşlar maktülün etrafına toplanmaya başladılar. Son olarak şunu tekrar etmek istiyorum. Maktülü kesinlikle asker vurmamıştır. Vurmak isteseydi köyün içine gelmeden önce vurabilirdi. Ancak bize karşı hedef alarak ateş etmediler. Uyarı amaçlı havaya ateş açtılar. Maktülü vuranın kim olduğunu görmedim, bilmiyorum..."

41. Başvurucuların vekili bu ifadeyi öğrendikten sonra S.M. adlı kişi hakkında yalan tanıklıktan, bu şahsı Savcılığa getiren kişiler hakkında da sahte delil üretmekten suç duyurusunda bulunmuştur. Başvurucuların vekili Savcılığa sunduğu dilekçede özetle soruşturma dosyasında söz konusu şahsın ifadesine hangi bulgu ve ihtiyaca binaen başvurulduğuna ilişkin tek bir açıklama ve işlem gerekçesi bulunmadığını, bu kişinin temin edilmiş yalancı tanık olduğunun açık olduğunu, Savcılığa bu kişiyi getiren kişilerin asker olduğunu ancak soruşturma dosyasında bu şahsı kimin nasıl getirdiğine dair bir açıklama olmadığını, soruşturma dosyasında bu kişinin kimlik ve pasaport bilgilerinin de olmadığını belirtmiştir. Başvurucuların vekili şikâyet dilekçesinde ayrıca soruşturma dosyasında bu şahsın olay yerinde olduğuna ve maktul ile birlikte görüldüğüne ilişkin tek bir tanık beyanının dahi olmadığını ifade etmiştir. Başvurucuların vekili, yaptıkları araştırmalar neticesinde söz konusu şahsın eşini öldüren ve bu sebeple İran'da cinayet suçundan aranan bir kişi olduğunu öğrendiklerini, İran İslam Cumhuriyeti makamları kişinin iadesini Türkiye'den talep etmiş ise de sığınmacılara ilişkin mevzuat uyarınca kişinin Türkiye'de olduğunu, bu kişinin kendisine vaat edilenler karşılığında bu şekilde bir ifade vermesinin kuvvetle muhtemel olduğunu ifade etmiştir.

42. Anılan şikâyet dilekçesi üzerine yalan tanıklık suçundan Saray Cumhuriyet Başsavcılığınca bir soruşturma başlatılmıştır. Başlatılan bu soruşturma kapsamında öncelikle S.M. adlı İran vatandaşının Türkiye'ye ne zaman giriş yaptığı araştırılmıştır.

43. Bu araştırma kapsamında 30/1/2014 tarihinde Jandarma Başçavuş B.Y. ile Saray Cumhuriyet Savcısı O.S. arasında bir telefon görüşmesinin gerçekleştiği tespit edilmiştir. "*Cumhuriyet Savcısı ile Yapılan Telefon Görüşme Tutanağı*" başlıklı 30/1/2014 tarihli belgede; İran İslam Cumhuriyeti uyruklu bir erkek vatandaşın yasal olmayan yollarla Türkiye'ye giriş yaptığının ve bu sınır ihlali sırasında İran askerleri tarafından ateş açıldığının askerî makamlara ihbar edildiği, daha sonra ise İran İslam Cumhuriyeti yetkilileri tarafından söz konusu şahsın S.M. adlı İran vatandaşı olduğunun ve bu kişinin av tüfeğiyle eşini öldürdüğünün Saray Kaymakamlığına bildirildiği ifade edilmiştir. Tutanakta; aynı gün Kapıköy köyünde İran uyruklu yabancı bir kişinin olduğunun tespit edildiği, bunun üzerine Saray Cumhuriyet Savcısı O.S. ile telefonla görüşüldüğü ve gerekli talimatların alındığı belirtilmiştir.

44. Saray Cumhuriyet Savcısı bu görüşme tutanağını imzalayan Jandarma Başçavuş B.Y.nin ifadesini almıştır. B.Y. ifadesinde özetle söz konusu şahsı yakalayıp Cumhuriyet savcısının talimatı doğrultusunda Van ili Yabancı Şube Müdürlüğüne götürdükleri sırada söz konusu şahsın sohbet esnasında daha önce Kapıköy köyündeki öldürme olayını Türk askerlerinin gerçekleştirmediğini, olay sırasında maktule beş metre mesafede olduğunu, kişiyi sivil bir vatandaşın vurduğunu gördüğünü ifade etmesi üzerine durumu hemen Cumhuriyet savcısına bildirdiğini, bunun üzerine Cumhuriyet savcısından aldığı talimat ile yoldan dönerek kişiyi Saray Cumhuriyet Başsavcılığına götürdüğünü ifade etmiştir. B.Y. ifadesinde bu olaya minibüs şoförü A.A. ile Adana İl Jandarma Komutanlığında görevli M.T.nin de şahit olduğunu belirtmiştir. Bunun üzerine Saray Cumhuriyet Başsavcılığınca ifadesi alınan minibüs şoförü A.A. ile M.T. de B.Y.nin ifadesine benzer şekilde beyanda bulunmuşlardır.

45. Bu araştırmalar sonrasında Saray Cumhuriyet Başsavcılığı, şüphelinin ölüm olayına ilişkin ifadesinin doğru olmadığına yönelik hiçbir bilgi ve belgenin bulunmadığı gerekçesiyle yalan tanıklık suçundan başlatılan soruşturmada kovuşturmayaya yer olmadığına karar vermiştir. Bu karara yapılan itiraz Van 2. Sulh Ceza Hâkimliğince reddedilmiştir.

46. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı 3/2/2014 tarihinde Jandarma Genel Komutanlığı Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı ile Ankara Adli Tıp Grup Başkanlığına müzekkere yazarak olay yerinde çekilen fotoğraflardaki mermi giriş çıkış deliklerine bakılarak kişinin hangi tür bir silahla vurulduğunun tespit edilmesi, kişinin G-3 piyade tüfeğiyle mi yoksa Kalaşnikof marka silahla mı vurulduğu hususlarının belirlenmesi talebinde bulunmuştur. Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı 19/2/2014 tarihli yazı ile söz konusu incelemenin laboratuvarları bu imkân ve kabiliyette olmadığından yapılamayacağını Savcılığa bildirmiştir. Ankara Adli Tıp Grup Başkanlığı ise istenen hususlar hakkında rapor düzenleyecek birim bulunmadığından işlemsiz olarak dosyayı iade etmiştir. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı aynı taleple Erzurum Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğüne de başvurmuştur. Erzurum Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü ise fotoğraflar üzerinden böyle bir inceleme yapmanın mümkün olmadığı gerekçesiyle dosyayı işlemsiz olarak iade etmiştir.

47. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı 31/12/2014 tarihinde olay hakkında soruşturma yapmaya yetkili mercinin Askerî Savcılık olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş ve dosyayı Askerî Savcılığa göndermiştir.

B. Askerî Savcılık Tarafından Yürütülen Soruşturma Süreci

48. Yukarıda da belirtildiği üzere olaydan haberdar edilen Askerî Savcılık olay hakkında resen bir ceza soruşturması başlatmış ve 9/10/2013 tarihinde Saray Cumhuriyet Başsavcılığına talimat yazarak olay yeri incelemesi yapılması, delillerin toplanması, ölü muayene ile otopsi işlemlerinin gerçekleştirilmesi, olayın görgü tanıkları ile tespit edilebildiği takdirde şüphelilerin ifadelerinin alınması talebinde bulunmuştur. Saray Cumhuriyet Başsavcılığınca bu işlemler gerçekleştirilmiş ve düzenlenen evrakın bir nüshası Askerî Savcılığa gönderilmiştir.

49. Olaya müdahale eden askerlerin bir kısmının ifadesi Askerî Savcılık tarafından da alınmıştır. İfadeleri alınan bu kişiler genel olarak Saray Cumhuriyet Başsavcılığına verdikleri ifadelere benzer şekilde beyanda bulunmuşlardır. Bu kapsamda 24/3/2014 tarihinde askerî savcı tarafından ifadesi alınan Uzman Çavuş T.Ş. söz konusu suçu işlemediğini, tarafına tanınan susma hakkını kullanmak istediğini ifade etmiştir.

50. Askerî Savcılık elde ettiği verileri değerlendirerek 19/11/2014 tarihinde kovuşturmayla yer olmadığına karar vermiştir. Askerî Savcılık kovuşturmayla yer olmadığına dair kararda; olayla ilgili olarak Saray Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından da bir soruşturma yürütülmekte olduğunu, bu soruşturma kapsamında ifadesi alınan İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M. adlı şahsın ölen kişiyi kesinlikle askerlerin vurmadığını, askerlerin sadece havaya uyarı amaçlı ateş ettiğini belirttiğini, tanığın bu beyanlarının kaçakçılık olayına müdahale eden askerler tarafından da doğrulandığını ifade etmiştir. Askerî Savcılık kovuşturmayla yer olmadığına dair kararda ayrıca ölüme neden olan mermi çekirdeğinin askerlerin silahından çıktığına dair bir tespit yapılamadığını, soruşturma kapsamında alınan ifadelere köyün içinden de silah seslerinin geldiğinin anlaşıldığını, başvuruçuların yakınının köy içinden ateşlenen bir silah sonucu ölmüş olabileceği kanaatine varıldığını, olayın faili olabilecek muhtemel sivil şahıslar hakkında da Saray Cumhuriyet Başsavcılığınca bir soruşturmanın yürütülmekte olduğunu ifade etmiştir. Askerî Savcılık, soruşturma dosyasında söz konusu olayın askerler tarafından gerçekleştirildiğine dair yeterli şüphe oluşturacak delil bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

51. Başvuruçular, anılan karara itiraz etmişlerdir. Başvuruçular itiraz dilekçelerinde özetle olay hakkında etkili bir soruşturma yürütülmeden karar verildiğini, kararın temin edilmiş yalancı tanığın ifadesine dayandırıldığını, soruşturma dosyasındaki diğer tüm delillerin görmezden gelindiğini belirtmişlerdir. Başvuruçular itiraz dilekçelerinde ayrıca köy halkının ifadelerinin Askerî Savcılık tarafından değerlendirilmediğini, köy halkının ifadelerine neden itibar edilmediğinin kararda açıklanmadığını ifade etmişlerdir. Başvuruçular itiraz dilekçelerinde son olarak olaydan sonra delillerin karartılmaya çalışıldığını, Askerî Savcılık tarafından kendi ifadelerinin dahi alınmadığını, olay gününe ait telsiz ve termal kamera görüntülerinin getirtilmesini talep etmelerine rağmen bu taleplerinin yerine getirilmediğini belirtmişlerdir.

52. İtirazı inceleyen Jandarma Genel Komutanlığı 23. Jandarma Sınır Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesi (Askerî Mahkeme) 23/12/2014 tarihli karar ile soruşturmanın genişletilmesine karar vermiştir. Askerî Mahkeme soruşturma kapsamındaki bazı eksikliklere vurgu yapmış ve tespit edilen bu eksikliklerin tamamlanması için dosyanın Askerî Savcılığa gönderilmesine, gerekli araştırmalar yapıldıktan sonra dosyanın Mahkemeye iadesine karar vermiştir. Askerî Mahkemece tamamlanması istenen eksiklikler şunlardır:

"1- [S.K.] isimli kişinin cesedi üzerinde yapılan otopsi işlemine dair tutanağın dosyaya dahil edilmesi,

2- Atış mesafesinin belirlenmesi,

3- Mermi çekirdeğinin bulunup bulunmadığının araştırılması,

4- Şüpheli [T.Ş.nin] C. Savcısı tarafından tespit olunan ifadesinin ilk sayfası dışındaki sayfalarının temin edilmesi,

5- Saray C. Başsavcılığının 2013/298 esasında yürüttüğü soruşturma ile [ölüm olayı hakkındaki soruşturma] ilgili olarak, anılan Başsavcılıkça 01.04.2014 tarihinden itibaren yapılan işlemlere ilişkin belgelerin birer suretlerinin dosyaya dahil edilmesi,

6- Söz konusu ölüm olayı ile ilgili olarak C. Başsavcılığınca bir karar verilip verilmediğinin sorulması, karar verilmiş ise bir suretinin dosyaya dahil edilmesi,

7- Saray C. Başsavcılığı tarafından 2014/290 esasında yürütülen soruşturmadaki [yalan tanıklık yapma suçu hakkındaki soruşturma] belgelerin mevcut dosyayla bağlantılı olması dolayısıyla birer suretinin dosyaya dahil edilmesi,

8- Suçtan zarar görenler vekilinin dilekçesine atfen, olay günü 7. Hd. BL. K.lığının olay gününe ilişkin telsiz kayıtları ile termal kamera görüntülerinin bulunup bulunmadığının araştırılması, varsa ilgili kayıtların dosyaya dahil edilmesi,

(...)"

53. Askerî Savcılık, anılan karar üzerine tamamlanması istenen belgeleri temin etmiş; ayrıca olay gününe ait telsiz ve termal kamera kayıtlarının bulunup bulunmadığını 6. Hudut Alay Komutanlığına sormuştur. 6. Hudut Alay Komutanlığı 9/6/2015 tarihli yazı ile olaya ilişkin telsiz ve termal kamera kayıtlarının bulunmadığını Askerî Savcılığa bildirmiştir.

54. Askerî Mahkeme, soruşturmanın genişletilmesi üzerine yapılan araştırmaları da dikkate alarak 16/10/2015 tarihli karar ile itirazın kesin olarak reddine karar vermiştir. Ölenin cesedi üzerinde yapılan otopsi ile kıyafetleri üzerinde yapılan kriminal incelemelerde atış mesafesinin tespit edilemediğini, keza ölüme neden olan mermi çekirdeğinin de bulunmadığını belirtmiştir. Askerî Mahkeme ayrıca köy halkı ile şüphelilerin ifadeleri arasında esash çelişkiler bulunduğunu ancak bu çelişkilerin giderilemediğini, S.M. adlı kişinin yalan tanıklık yaptığına ilişkin bir emarenin bulunmadığını ifade etmiştir. Askerî Mahkeme bu açıklamaları yaptıktan sonra somut olayda ölen kişinin askerî makamlarca öldürüldüğüne ilişkin olarak kamu davası açmaya yeter delil bulunmadığını, bu sebeple kovuşturmayla yer olmadığına dair karara yapılan itirazın reddedilmesi gerektiğini belirtmiştir.

55. Bu karar 10/11/2015 tarihinde başvuruçuların vekiline tebliğ edilmiştir.

56. Başvuruçular 8/12/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

57. Anayasa Mahkemesi 28/1/2019 tarihinde Saray Cumhuriyet Başsavcılığına müzekkere yazarak olay hakkında -sivil kişiler yönünden- yürütülmekte olan bir

soruşturmanın bulunup bulunmadığını sormuştur. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı 22/2/2019 tarihli cevap yazısında olay hakkında 31/12/2014 tarihinde görevsizlik kararı verildiğini, bunun üzerine soruşturma dosyasının Askerî Savcılığa gönderilerek kapatıldığını belirtmiştir.

C. İdari Yargıdaki Tam Yargı Davası Süreci

58. Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden yapılan inceleme sonucunda başvuruolarının anılan olay nedeniyle uğramış oldukları maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle Van 2. İdare Mahkemesinde tam yargı davası açtıkları, 30/3/2016 tarihinde davanın esastan reddine karar verildiği, davanın Danıştay önünde derdest olduğu anlaşılmıştır.

IV. İLGİLİ HUKUK

59. İlgili hukuk için bkz. *Aisha Fares* (B. No: 2015/18701, 31/10/2018, §§ 40-58) başvurusu hakkında verilen karar.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

60. Mahkemenin 10/10/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

61. Başvurucular, Türkiye'ye akrabalarını ziyarete giden yakınlarının askerler tarafından öldürüldüğünü ileri sürmüşlerdir. Başvurucular, yakınları Türkiye'ye yasa dışı yollarla girmiş ise de sınır hattındaki köylerde yaşayanlar arasında akrabalık ilişkilerinin bulunduğu ve yürüme mesafesinde bulunan bu köylere gidiş gelişlerinin pasaport ve benzeri belgeler kullanılmadan yapılabildiğinin bilinen bir gerçek olduğunu ifade etmişlerdir. Başvurucular; silahsız olan yakınlarının öncesinde hiçbir uyarı atışı yapılmadan, sırtından vurularak yargısız infaza kurban gittiğini, olayın silah kullanmayı gerektirecek nitelikte olmadığını, yakınlarının öldürülmesinin orantısız ve yasaya aykırı olduğunu iddia etmişlerdir. Başvurucular, silah kullanmaya ilişkin düzenlemenin işlenen suçun mahiyetini dikkate almadığını belirtmişlerdir.

62. Başvurucular olay hakkındaki soruşturma neticesinde eksik inceleme sonucu kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiğini, soruşturma kapsamında elde edilen delillerin isabetsiz bir şekilde takdir edildiğini, soruşturma makamının kendini yargılama yapacak mahkeme yerine koyarak beraat hükmü niteliğinde karar verdiğini belirtmişlerdir. Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın gerçeği söylemeyen tanığın ifadesine dayandırıldığını, Askerî Savcılığın bir anda ortaya çıkan bu tanığın ifadelerinin doğruluğunu hiç sorgulamadığını ifade etmişlerdir. Askerî Savcılığın soruşturma dosyasında bulunan diğer tüm delilleri görmezden gelerek, sadece bu tanığın ifadesine dayanmak suretiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesinin bağımsız ve tarafsız bir soruşturma yürütülmediğinin de kanıtı olduğunu iddia etmişlerdir. Köy halkının ifadelerinin Askerî Savcılık tarafından değerlendirilmediğini, köy halkının ifadelerine neden itibar edilmediğinin kararda açıklanmadığını ileri sürmüşlerdir. Köy içinden ateş edildiğine dair tek bir delil bulunmamasına rağmen Askerî Savcılık tarafından bu sonuca nasıl ulaşıldığını anlayamadıklarını belirtmişlerdir. Askerî Mahkemenin itiraz üzerine verdiği kararının da Savcılık kararının tekrarı mahiyetinde olduğunu ve gerekçe içermediğini ileri sürmüşlerdir. Soruşturma sonucunda verilen kararların Askerî Savcılık ile Askerî Mahkemenin bağımsız ve

tarafsız olmadığını gösterdiğini, soruşturma sürecinde şüpheli askerlerin aktif bir rol oynamasının da bu düşüncüyü desteklediğini iddia etmişlerdir. Olaydan sonra delillerin karartılmaya çalışıldığını, olaya müdahale eden kişiler ile bu kişiler üzerine zimmetli olan silahların askerî makamlar tarafından Savcılığa bildirildiğini ancak bu bildirim yazısında, olay yerinde bulunan mermi kovalarının atıldığı silah ile bu silahı kullanan kişinin isminin bulunmadığını belirtmişlerdir. Başvurucular ayrıca suça konu mermi çekirdekleri ile mermi kovanlarının askerler tarafından toplanarak delillerin karartılmaya çalışıldığını iddia etmişlerdir.

63. Başvurucular, bu iddialarla yaşam hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

B. Değerlendirme

64. Anayasa Mahkemesi olayların başvurucular tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucuların adil yargılanma hakkının ihlal edildiği yönündeki iddialarının Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usul yönü kapsamında olduğu değerlendirilmiş ve inceleme bu kapsamda yapılmıştır.

65. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkı, dokunulmaz ve vazgeçilmez temel bir hak olup Anayasa'nın 5. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde devlete pozitif ve negatif ödevler yükler (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 50).

66. Devletin yaşam hakkına ilişkin negatif yükümlülüğü kapsamında kamusal bir yetkiyle güç kullanan görevlilerin kasıtlı ve hukuka aykırı bir şekilde hiçbir bireyin yaşamına son vermeme ödevi bulunmaktadır. Pozitif yükümlülükler kapsamında ise devletin yetki alanında bulunan tüm bireylerin yaşam hakkını kamu görevlilerinin diğer bireylerin hatta kişinin kendi eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma ödevi vardır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 51).

67. Devletin yaşam hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülüklerinin korumaya ilişkin maddi boyutu yanında etkili soruşturma yükümlülüğüne ilişkin bir de usul boyutu bulunmaktadır.

68. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının ihlal edildiği iddia edildiği zaman Anayasa Mahkemesi, bu konu hakkında tam bir inceleme yapmalıdır (*Hamdiye Aslan*, B. No: 2013/2015, 4/11/2015, § 93).

69. Bununla birlikte tam bir inceleme yapılarak iddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir (*Hıdır Öztürk ve Dilif Öztürk*, B. No: 2013/7832, 21/4/2016, § 107).

70. Somut olayda Anayasa Mahkemesine sunulan belgeler ile başvuruya konu ceza soruşturması dosyasında bulunan bilgi ve belgeler -yaşam hakkının usul boyutu incelenirken açıklanacağı üzere- yaşam hakkının maddi boyutunun ihlal edilip edilmediği konusunda bir değerlendirme yapılmasına imkân sağlayacak nitelikte bilgi içermemektedir. Olayın

gerçekleşme koşullarına ilişkin olarak başvuruçuların anlatımları ile soruşturma makamlarının kabulleri arasında ciddi farklar bulunmaktadır. Aşağıda açıklanacak olan soruşturmadaki eksiklikler nedeniyle bu anlatımlardan birinin her türlü makul şüphenin ötesinde diğerine tercih edilmesi de mümkün gözükmemektedir. Bu nedenle inceleme, yaşam hakkının etkili soruşturma yükümlülüğüne ilişkin usul boyutuna hasredilmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

71. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan yaşam hakkının usul yönünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

72. Devletin yaşam hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülüklerinin usule ilişkin bir yönü de bulunmaktadır. Bu yükümlülük, doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili bir soruşturma yürütmeyi gerektirir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 54).

73. Yaşam hakkı kapsamında yürütülen ceza soruşturmalarının amacı, yaşam hakkını koruyan mevzuat hükümlerinin etkili bir şekilde uygulanmasını ve sorumluların ölüm olayına ilişkin olarak hesap vermelerini sağlamaktır. Bu, bir sonuç yükümlülüğü değil uygun araçların kullanılması yükümlülüğüdür (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 56).

74. Soruşturma yükümlülüğünün sonuç yükümlülüğü değil uygun araçların kullanılması yükümlülüğü olması, her soruşturmada mağdurların olaylarla ilgili beyanlarıyla bağdaşan bir sonuca varılması gerektiği anlamına gelmemektedir. Ancak soruşturma kural olarak olayın gerçekleştiği koşulların belirlenmesini ve iddiaların doğru olduğunun kanıtlanması hâlinde sorumluların tespit edilerek cezalandırılmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır (*Doğan Demirhan*, B. No: 2013/3908, 6/1/2016, § 66).

75. Bu bağlamda ceza soruşturmaları, sorumluların tespitine ve cezalandırılmalarına imkân verecek şekilde etkili ve yeterli olmalıdır. Soruşturmanın etkili ve yeterli olduğundan söz edilebilmesi için soruşturma makamlarının resen harekete geçerek ölümü aydınlatabilecek ve sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delilleri toplamaları gerekir. Soruşturmada ölüm olayının nedenini veya sorumlu kişilerin ortaya çıkarılması imkânını zayıflatan bir eksiklik, etkili soruşturma yürütme kuralıyla çelişme riski taşır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 57).

76. Bu kapsamda yetkililer, diğer deliller yanında görgü tanıklarının ifadeleri ile kriminalistik bilirkişi incelemeleri dâhil söz konusu olayla ilgili kanıtları toplamak için alabilecekleri bütün makul tedbirleri almalıdır (*Doğan Demirhan*, § 68).

77. Ayrıca soruşturmada görevli kişilerin olaylara karışan veya karıştığından şüphelenilen kişilerden bağımsız olması gerekir. Bu durum sadece hiyerarşik veya kurumsal bir bağlantı bulunmamasını değil aynı zamanda somut bir bağımsızlığı da gerektirmektedir (*Cemil Danışman*, B. No: 2013/6319, 16/7/2014, § 96).

78. Soruşturmanın etkililiğini sağlayan en alt seviyedeki inceleme, başvuruya konu soruşturmanın kendine özgü koşullarına göre değişir. Bu koşullar, ilgili bütün olay ve olgular temelinde ve soruşturmanın pratik gerçekleri gözönünde bulundurularak değerlendirilir. Bu nedenle soruşturmanın etkililiği bakımından her olayda geçerli olmak üzere bir asgari soruşturma işlemler listesi veya benzeri bir asgari ölçüt belirlemek mümkün değildir (*Fahriye Erkek ve diğerleri*, B. No: 2013/4668, 16/9/2015, § 68).

79. Soruşturma sonucunda alınan kararın soruşturmada elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olması, bunun yanı sıra söz konusu kararın yaşam hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'nın aradığı zorunlu bir durumdan kaynaklanan ölçütlü bir müdahale olup olmadığına yönelik bir değerlendirme içermesi de gerekmektedir (*Doğan Demirhan*, § 70).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

80. Başvurucular, yukarıda belirtilen iddialarla (bkz. §§ 62-63) yaşam hakkının usul yönünün ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

81. Yaşanan bir ölüm olayının oluşumuna ilişkin delillerin değerlendirilmesi idari ve yargısal makamların ödevidir. Ancak Anayasa Mahkemesinin başvuru konusu olayın gelişim şeklini anlayabilmesi ve ölüm olayının güvenlik güçleri tarafından gerçekleştirildiğine dair iddiaların soruşturma makamlarınca karşılanıp karşılanmadığını nesnel bir şekilde değerlendirebilmesi için olayın oluşum şeklini incelemesi gerekebilmektedir.

82. Somut olayda başvurucular, yakınlarının güvenlik güçleri tarafından öldürüldüğünü iddia etmişlerdir. Olaya müdahale eden askerler ise başvurucuların yakınının köy içinden ateşlenen bir silahla öldürülmüş olabileceğini zira olay anında köyün içinden silah seslerinin geldiğini, köye doğru kendilerinin ateş etmediklerini belirtmişlerdir. Olaya müdahale eden askerler ayrıca köyün içine hiçbir zaman girmediklerini ifade etmişlerdir. Soruşturma makamları yaptığı araştırmalar neticesinde olayın güvenlik güçlerince gerçekleştirildiğine ilişkin olarak kamu davası açmaya yeterli delil bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

83. *Genel İlkeler* bölümünde de belirtildiği üzere şüpheli bir ölüm olayının etkili bir şekilde soruşturulabilmesi için olaydan haberdar olan soruşturma makamlarının resen ve derhâl harekete geçmesi son derece önemlidir. Olay hakkında düzenlenen tutanakların bir kısmında olayın sabah saat 05.30 sıralarında meydana geldiği belirtilmiştir (bkz. § 12). Olayı öğrenen Saray Cumhuriyet Başsavcılığı, Özalp İlçe Jandarma Komutanlığına bağlı Olay Yeri İnceleme ekibinin saat 07.00 sıralarında yola çıkmasını ve 07.50'de olay yerine varmasını sağlamıştır (bkz. §§ 13, 14). Cumhuriyet savcısının kendisi de saat 09.00 sıralarında zabıt kâtibi ve fotoğraf bilirkişisi ile birlikte olayın meydana geldiği köye varmıştır (bkz. § 13). Özalp İlçe Jandarma Komutanlığına bağlı Olay Yeri İnceleme ekibince hazırlanan raporda köye varıldığında Saray İlçe Jandarma Komutanlığı ekiplerince gerekli emniyet tedbirlerinin alındığının görüldüğü belirtildiğinden Saray İlçe Jandarma Komutanlığı ekiplerinin de en geç saat 07.50'de olay yerine vardığı anlaşılmıştır (bkz. § 14). Bununla birlikte olay hakkında düzenlenen tutanaklarda, olayın Savcılığa ve Saray İlçe Jandarma ekiplerine saat kaçta bildirildiği ve Saray İlçe Jandarma ekiplerinin olay yerine saat kaçta vardığı hususlarında herhangi bir açıklama bulunmadığı görülmüştür. Düzenlenen tutanaklarda bu hususlar açıklanmamış olduğundan soruşturma makamlarının olaydan zamanında haberdar edilip

edilmediği, zamanında haberdar edilmişlerse delillerin kaybolmaması için derhâl harekete geçip geçmedikleri sorularını cevaplamak neredeyse imkânsız hâle gelmiştir.

84. Somut olayda özellikle 05.30 ile 07.00 saatleri arasında yaşananlarla ilgili olarak birçok gri alan bulunmaktadır. Bu durum olayın soruşturma makamlarına geç haber verilmesinden kaynaklanmış olabileceği gibi soruşturma makamlarının olaya geç müdahale etmesinden veya soruşturma makamlarının olay yerinde kapsamlı ve titiz bir olay yeri incelemesi yapmamasından da kaynaklanmış olabilir. Yukarıda da açıklandığı üzere soruşturma makamlarının olaydan zamanında haberdar edilip edilmediği, zamanında haberdar edilmişlerse delillerin kaybolmaması için derhâl harekete geçip geçmediği açık olmadığından aşağıda, özellikle olaya müdahale edilmesinden sonraki süreçte yaşam hakkının usul yönünün gerektirdiği titizlikte bir inceleme yapılıp yapılmadığı üzerinde durulacaktır.

85. Olay günü Özalp İlçe Jandarma Komutanlığına bağlı Olay Yeri İnceleme ekibince hazırlanan raporda cesedin bulunduğu yerin 120 metre ilerisindeki otluk alanda toplam uzun namlulu silaha ait dokuz adet mermi kovanının bulunduğu belirtilmiştir (bkz. § 14). Olay yeri incelemesi sonucunda dokuz adet boş mermi kovanı bulunmakla birlikte başvuruolar olayda kullanılan mermi sayısının bundan çok fazla olduğunu ileri sürmüşlerdir. Tanık olarak ifadeleri alınan köylülerin anlatımları da olayda kullanılan mermi sayısının dokuzdan oldukça fazla olduğunu, mermilerin sadece bir asker tarafından değil birden çok asker tarafından atıldığını desteklemektedir (bkz. §§ 23, 24). Nitekim şüphelilerden T.Ş., Savcılık tarafından alınan ifadesinde başvuruoların bu iddiasını destekler mahiyette, köylülerin askerlerin üzerine geldiğini görmesi üzerine Kalaşnikof marka silahla havaya doğru yirmi iki el uyarı ateşinde bulunduğunu belirtmiştir (bkz. § 38). Ayrıca ifadeleri alınan diğer bazı askerler de uyarı amaçlı olarak havaya ateş ettiklerini kabul etmişlerdir (bkz. §§ 35, 36). Askerî makamların bu husus ile ilgili olarak Savcılığa gönderdiği belgelerden de olayda kullanılan mermi sayısının olay yeri incelemesinde tespit edilenden fazla olduğu görülmüştür. Bu durumda olayın yaşandığı bölgedeki mermi kovanlarının bir kısmının bulunamadığı açıktır. Savcılık tarafından ifadeleri alınan askerlerden bir kısmı olay yerindeki boş mermi kovanlarının çocuklar ya da köylüler tarafından toplanmış olabileceğini ima etmiştir (bkz. §§ 32, 35). Savcılık tarafından ifadeleri alınan köylülerden bazıları ise boş mermi kovanlarının askerler tarafından toplandığını iddia etmiştir (bkz. § 23). Soruşturma makamları, askerler tarafından kullanılan silahlardan atılan mermi kovanlarının niçin bulunamadığı ve akıbetlerinin ne olduğu hususunda makul bir açıklama getirmemiş; askerler tarafından iddia edildiği gibi köyden ateş edilmesi gibi bir durumun bulunup bulunmadığı ihtimalini bu aşamada hiç değerlendirmemiş ve olay günü bu yönde herhangi bir araştırma içine girmemiştir.

86. Başvuruolar, silahsız olan yakınlarının öncesinde hiçbir uyarı atışı yapılmadan, sırtından vurularak yargısız infaza kurban gittiğini iddia etmişlerdir. Köylülerden bazıları askerlerin bir kısmının havaya ateş ettiğini, bir kısmının ise doğrudan başvuruoların yakınının da aralarında bulunduğu gruba doğru ateş ettiğini belirtmiştir (bkz. § 23). Askerler ise havaya uyarı ateşinde bulunduklarını savunmuşlardır. Bu durumda askerlerin başvuruoların yakınının da aralarında bulunduğu gruba doğru ateş edip etmediğinin tespiti için bu hizadaki evlerin duvarlarında, çatılarında ve boş alanlarda aramalar yapılması başvuruoların ve köylülerden bazısının iddia ettiği gibi başvuruoların yakının da aralarında bulunduğu gruba doğru hedef alınarak ateş edilip edilmediğinin ortaya konulması bakımından son derece önemlidir. Aralamalarda bulunabilecek mermi çekirdeği ya da çekirdeklerinin laboratuvar ortamında incelenmesiyle bunların hangi silahtan ya da

silahlardan atıldığıının tespit edilmesi de olayın aydınlatılabilmesi ve olayın gelişiminin nasıl olduğunun anlaşılabilmesi bakımından oldukça önemlidir.

87. Özalp İlçe Jandarma Komutanlığı ekiplerince hazırlanan Olay Yeri İnceleme Raporu'nda mermi kovanlarının bulunduğu yerden ölen kişinin olduğu yere doğru ateş edildiği değerlendirilerek bu hizadaki evlerin duvarları ile çatılarında araştırma yapıldığı ancak araştırma sonucunda herhangi bir mermi çekirdeği bulunamadığı ifade edilmiştir (bkz. § 14). Yapılan otopsi işlemi sonucunda hazırlanan raporda da ceset üzerinden mermi çekirdeği çıkmadığı belirtilmiştir (bkz. § 19). Otopsi işlemi sonucunda ceset üzerinden mermi çekirdeği çıkmaması üzerine Savcılığın talimatıyla olaydan bir gün sonra 10/10/2013 tarihinde metal arama dedektörleriyle mermi kovani ve mermi çekirdeği aramaları yapılmış ancak yine bir delil elde edilememiştir. Başvuru formu ve ekleri incelendiğinde olaydan sonraki gün gerçekleştirilen olay yeri incelemesinde metal arama dedektörlerinin kullanıldığı anlaşılmış ise de olay günü gerçekleştirilen olay yeri incelemesinde metal arama dedektörü kullanıldığına ilişkin bir bilgi ve belgenin mevcut olmadığı görülmüştür. Birden çok silahın defalarca ateşlendiği iddiasının ileri sürüldüğü bu olayda ilk gün metal arama dedektörleriyle arama yapılmaması, metal arama dedektörleriyle yapılan arama işleminin olaydan bir gün sonra gerçekleştirilmesi yaşam hakkının usul yükümlülüğünün gerektirdiği titizlikle bağdaşmaz niteliktedir.

88. Saray Cumhuriyet Başsavcılığı olaya müdahale eden askerlerin ifadelerini olaydan yaklaşık elli gün geçtikten sonra almaya başlamıştır (şüphelilerin ifadelerinin alındığı tarihler için bkz. §§ 32-38).

89. Başvuru formu ve eklerinde askerlerin ilk ifadelerinin alınması önünde herhangi bir engel bulunduğuna ilişkin bir veri olmadığı hâlde ifadelerin alınmasında bu denli bir gecikmenin yaşanması mağdurlarda ve genel olarak kamuoyunda soruşturmayı yürütmekle yetkili makamlar ile şüpheliler arasında soruşturmanın kapatılmasına yönelik gizli bir anlaşma yapıldığı izlenimi verebileceğinden soruşturma makamlarının bu konuda daha hassas davranması gerektiği açıktır.

90. Ölümün veya ölümcül yaralanmanın meydana geldiği olaylarda olayın failleri olarak değerlendirilen kişilerin ifadelerinin alınmasında yaşanan bu tür gecikmeler, mağdurlarda ve genel olarak toplumda kolluk görevlilerinin eylemlerinden -adli makamlar dâhil olmak üzere- kimseye karşı sorumlu olmadıkları, bir otorite boşluğu içinde hareket ettikleri düşüncesinin oluşmasına da yol açabilmektedir.

91. Şüpheli olarak değerlendirilen kişilerin ifadelerinin ivedilikle alınmamasının şüpheliler arasında gizli bir anlaşma riski ortaya çıkarabileceği de muhakkaktır.

92. Tüm bunlara rağmen olayın başlıca şüphelileri olarak değerlendirilen kişilerin ifadelerinin olaydan yaklaşık elli gün geçtikten sonra alınmaya başlanmasının yaşam hakkının usul yönünün gerektirdiği zorunlu titizlikle kesinlikle bağdaşmadığı kanaatine varılmıştır.

93. Soruşturmanın ilk aşamasında yapılması gereken hususlarla ilgili olarak ayrıca olaya ilişkin telsiz ve kamera kayıtlarının bulunup bulunmadığının araştırılmasına değinmek gerekir. Olay gününe ilişkin telsiz ve termal kamera görüntülerinin bulunup bulunmadığı bilgisi ancak soruşturmanın genişletilmesi kararından sonra yapılan araştırmalar neticesinde, olaydan 1 yıl 8 ay sonra 9/6/2015 tarihinde soruşturma dosyasına girmiştir. Askerî makamlar

Savcılığa gönderdikleri yazıda olaya ilişkin telsiz ve termal kamera görüntülerinin bulunmadığını belirtmişlerdir. Askerî makamlar tarafından Savcılığa gönderilen yazıdan bu kayıtların hiç mi tutulmadığı yoksa belli bir vakit geçtikten sonra silinmesi nedeniyle mi olmadığı tam olarak anlaşılamamakla birlikte olayın aydınlatılabilmesine yarayacak bu kayıtlara ilişkin araştırmanın bu denli geç yapılması somut olayın koşulları bağlamında makul değildir.

94. Tüm bunlar dikkate alındığında soruşturma makamlarınca gerçekleştirilen ilk işlemlerin yaşam hakkının usul yönünün gerektirdiği titizlikte yapıldığının söylenemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

95. Yukarıda *Genel İlkeler* bölümünde de belirtildiği üzere soruşturma sonucunda alınan kararın soruşturmada elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olması gerekir.

96. Somut olay bu kapsamda incelendiğinde Askerî Savcılığın İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M. adlı tanığın ölen kişiyi askerlerin vurmadığı yönündeki beyanı ile askerlerin köyün içinden de silah seslerinin geldiği yönündeki beyanlarına vurgu yaparak 19/11/2014 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verdiği görülmektedir.

97. Başvurucular; kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın temin edilmiş bir yalancı tanığın ifadesine dayandırıldığını, Askerî Savcılığın bir anda ortaya çıkan bu tanığın ifadelerinin doğruluğunu hiç sorgulamadığını, köy halkının ifadelerine neden itibar edilmediğinin kararda açıklanmadığını, Askerî Mahkemenin itiraz üzerine verdiği kararın da Savcılık kararının tekrarı mahiyetinde olduğunu ve gerekçe içermediğini belirtmişlerdir. Başvurucular ayrıca Askerî Savcılığın soruşturma dosyasında bulunan diğer tüm delilleri görmezden gelerek, sadece bu tanığın ifadesine dayanmak suretiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesinin bağımsız ve tarafsız bir soruşturma yürütülmediğinin de kanıtı olduğunu iddia etmişlerdir.

98. Bu durumda soruşturma makamlarınca verilen kararların soruşturmada elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olup olmadığının başvurucuların iddiaları kapsamında incelenmesi gerekir. Soruşturma makamlarınca verilen kararların güç kullanımı sonucu ölüm olayının meydana geldiği iddiasının ileri sürüldüğü başvurularda daha sıkı bir denetime tabi tutulacağı muhakkaktır.

99. Bu incelemeye geçmeden önce Anayasa Mahkemesince yapılan değerlendirmelerin kişilerin masumiyetine ya da suçluluğuna ilişkin bir değerlendirme niteliği taşımadığı, bu incelemenin soruşturma makamlarının olayın muhtemel sorumlusu ya da sorumlularının tespitine yarayabilecek delilleri gerekçeli kararında nesnel, tarafsız ve kapsamlı bir şekilde tartışıp tartışmadığı ile ilgili olduğu özellikle vurgulanmalıdır.

100. Somut olayda Savcılık tarafından ifadeleri alınan köylüler, S.K.nın askerler tarafından vurulduğunu belirtmişlerdir. Soruşturma kapsamında ifadeleri alınan köylülerin bazıları, askerlerin dört veya beş kaçakçıyı kovaladığına şahit olduğunu, kaçakçılardan her birinin farklı bir tarafa kaçtığını belirtmiş iken bazıları ise beş kaçakçının köye doğru geldiğini gördüğünü, atlı grup içindeki kaçakçılardan birinin "Vay babam!" diye bağırıldığını, sonrasında kafa üstü attan yere düştüğünü, bunun üzerine hemen şahsa müdahale ettiğini belirtmiştir (bkz. §§ 23-26). Olaya müdahale eden askerler ise ölüm olayının köyün içinden açılan ateş sonucunda meydana geldiğini iddia etmişlerdir. Askerler ifadelerinde genel olarak olay anında köyün içinden yaklaşık 40-50 el ateş edildiğini belirtmişlerdir (bkz. §§ 33, 35) Soruşturma kapsamında tanık olarak dinlenen İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M. kişinin

askerler tarafından vurulmadığını ifade etmiştir. Olaya tanık olduğunu iddia eden İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M. başvurucların yakını ile birlikte köye girmelerinden itibaren yaklaşık on beş dakika boyunca ateş sesi gelmediğini, sonrasında tek el silah sesi duyduğunu, silah sesinin gelmesinden tahminen otuz saniye sonra başvurucların yakınının yere düşmesi üzerine kendisinin kişinin yanına giderek yaşayıp yaşamadığına baktığını, daha sonra ise köyde bulunan vatandaşların kişinin etrafına toplanmaya başladığını ifade etmiştir (bkz. § 40).

101. Olaya şahit olan köylülerin, askerlerin ve İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M.'nin ifadeleri dikkate alındığında bu kişilerin anlatımlarında ciddi farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Köylüler genel olarak kişinin askerler tarafından vurulduğunu belirtmiş ve köy içinden gelen herhangi bir silah sesinden bahsetmemişlerdir. Askerler ise genel olarak olay anında kendilerinin havaya ateş ettiğini, bu sırada köyün içinden de 40-50 el silah sesi geldiğini belirtmişlerdir. İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M. ise kişinin askerler tarafından vurulmadığını ifade etmiş ancak olayın ayrıntılarını ne köylüler gibi ne de askerler gibi anlatmıştır. S.M. köye girmelerinden itibaren yaklaşık on beş dakika boyunca ateş sesi gelmediğini, sonrasında tek el silah sesi duyduğunu, silah sesinin gelmesinden tahminen otuz saniye sonra başvurucların yakınının yere düştüğünü belirtmiştir.

102. Bu durumda soruşturma makamlarının İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M.'nin ifadesinden sonra köylülerin ifadelerini tekrar almasının somut olayın aydınlatılması bakımından son derece önemli olduğu açıktır. Soruşturma makamlarının olaya tanık olan köylülerin ifadelerini tekrar alarak bu kişilere vurulma anından sonra ölen kişinin yanında üçüncü bir şahsı görüp görmediklerini sorması, köylüler böyle bir üçüncü şahsı görmüşse bu şahsın S.M. adlı İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı olup olmadığını tespit etmesi ve bu kişileri yüzleştirmesi somut olayın aydınlatılması için atılması gereken son derece makul adımlardır. Ancak somut olayda soruşturma makamlarınca S.M. adlı İran İslam Cumhuriyeti vatandaşının ifadelerinin doğruluğunu ortaya koyabilecek herhangi bir araştırma yapılmadan karar verildiği görülmektedir. Soruşturma makamları, hem köylülerin hem de askerlerin ifadeleri ile uyumlu olmayan S.M. adlı kişinin beyanlarının gerçekliğini sorgulamadan kararlar vermiştir.

103. Soruşturma makamlarının İran İslam Cumhuriyeti vatandaşı S.M.'nin ifadelerinin doğruluğunu ortaya koyabilecek makul araştırmaları yapmaması, S.M.'nin sadece köylülerin değil asker kişilerin anlatımları ile de örtüşmeyen beyanlarına niçin itibar edildiğini kararlarında ilgili ve yeterli biçimde açıklamaması, köylülerin ifadelerini kararlarında yeterince tartışmadan S.M. ile şüpheli konumundaki askerlerin ifadelerine itibar etmesi soruşturma makamlarının bağımsız ve tarafsız hareket etmediği izlenimini uyandırabileceğinden soruşturma makamlarının bu konuda daha hassas olması gerektiği ayrıca vurgulanmalıdır.

104. Başvuru konusu olayda son olarak ölüm olayının olası sivil fail ya da faileri hakkında herhangi bir soruşturma işlemi yapıp yapılmadığı hususuna değinmek gerekir. Askerî Savcılığın 19/11/2014 tarihli kararında; başvurucların yakınının köy içinden ateşlenen bir silah sonucu ölmüş olabileceği kanaatine varıldığı, olayın faili olabilecek muhtemel sivil şahıslar hakkında da Saray Cumhuriyet Başsavcılığınca bir soruşturmanın yürütülmekte olduğu ifade edilmiştir. Askerî Savcılığın 19/11/2014 tarihli kararına yapılan itiraz, Askerî Mahkemenin 16/10/2015 tarihli kararı ile reddedilmiştir. Bununla birlikte başvuru formu ve ekleri incelendiğinde Saray Cumhuriyet Başsavcılığının Askerî Savcılığın kararından sonra 31/12/2014 tarihinde olay hakkında soruşturma yapmaya yetkili mercinin Askerî Savcılık olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verdiği ve dosyayı Askerî Savcılığa

gönderdiği görülmektedir. Bu durum dikkate alındığında Askerî Savcılığın kararında -her ne kadar sivil şahıslar hakkında bir soruşturma yürütüldüğünden bahsedilmiş ise de- söz konusu soruşturma kapsamında görevsizlik kararı verildiği ve olayın olası sivil fail ya da failleri hakkında herhangi bir araştırma yapılmadığı anlaşılmıştır. Nitekim Anayasa Mahkemesi 28/1/2019 tarihinde Saray Cumhuriyet Başsavcılığına müzekkere yazarak olay hakkında -sivil kişiler yönünden- hâlihazırda yürütülmekte olan bir soruşturmanın bulunup bulunmadığını sormuş, Saray Cumhuriyet Başsavcılığı ise görevsizlik kararından sonra soruşturma dosyasının Askerî Savcılığa gönderilerek kapatıldığını Anayasa Mahkemesine bildirmiştir. Bu durumda Askerî Savcılık tarafından olayın faili olabilecek muhtemel sivil şahıslar hakkında Saray Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma yürütüldüğüne vurgu yapılarak kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği hâlde olayın olası faili sivil kişi ya da kişiler hakkında dahi soruşturma işlemlerine devam edilmediği anlaşılmıştır. Başvurucuların yakınının ölümüne neden olan olayın soruşturmasız bırakılmasının yaşam hakkının usul yönünün gereklerini karşılamadığı açıktır.

105. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde soruşturma makamlarının ilk işlemlerinin gerekli titizlikte yapılmadığı, soruşturma sonucunda elde edilen delillerin soruşturma makamlarınca kapsamlı bir analize tabi tutulmadığı, nihayetinde ise olayın tamamen soruşturmasız bırakıldığı, söz konusu eksiklikler nedeniyle yaşam hakkının usul yönünün ihlaline sebep olduğu kanaatine varılmıştır.

106. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşama hakkının usul yönünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

107. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. Ancak yerindelik denetimi yapılamaz, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemez.

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.

...”

108. Başvurucular, her bir başvuru için ayrı ayrı 100.000 TL olmak üzere toplam 500.000 TL manevi tazminat, ayrıca ilgililer hakkında kamu davası açılması talebinde bulunmuşlardır.

109. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında, ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağına belirlenmesi hususunda genel ilkeler belirlenmiştir.

110. *Mehmet Doğan* kararında özetle uygun giderim yolunun tespit edilebilmesi için öncelikle ihlalin kaynağının belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı durumlarda 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca kural olarak ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmedilir (*Mehmet Doğan*, §§ 57, 58).

111. Anayasa Mahkemesinin tespit edilen ihlalin giderilmesi amacıyla yeniden yargılama yapılmasına hükmettiği hâllerde ilgili usul kanunlarında düzenlenen yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak yargılamanın yenilenmesi sebebinin varlığının kabulü ve önceki kararın kaldırılması hususlarında derece mahkemesinin herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Zira ihlal kararı verilen hâllerde yargılamanın yenilenmesinin gerekliliği hususundaki takdir derece mahkemelerine değil ihlalin varlığını tespit eden Anayasa Mahkemesine bırakılmıştır. Derece mahkemesi Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirttiği doğrultuda ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yapmakla yükümlüdür (*Mehmet Doğan*, § 59).

112. Mevcut başvuruda ölüm olayı hakkında etkili bir ceza soruşturması yürütülmemesi nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine karar verilmiştir. Buna göre ihlalin soruşturma makamlarının işlem ve eylemlerinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

113. Bu durumda yaşam hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. İhlal kararının uygulanması bağlamında ilgili Cumhuriyet Başsavcılığının yapması gereken iş, önceki kovuşturmayla yer olmadığına dair kararını kaldırmak ve akabinde ihlal kararında tespit edilen eksiklikleri giderecek şekilde yeni bir soruşturma yapmaktan ibarettir. Ancak bundan, yeniden yapılacak soruşturma sonunda mutlaka kamu davası açması gerektiği anlamı çıkarılmamalıdır. Yürütülecek yeni soruşturma kapsamında toplanacak delilleri değerlendirme yetkisi şüphesiz ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına aittir.

114. Diğer taraftan somut olay bağlamında yeniden soruşturma yapılmasına karar verilmesi başvuru sahiplerinin uğradığı bütün zararları gidermemektedir. Dolayısıyla ihlalin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılabilmesi için yaşam hakkının usul boyutunun ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle ve yeniden soruşturma yapılması suretiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvuru sahiplerine net 36.600 TL manevi tazminatın ödenmesine karar verilmesi gerekir.

115. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226,90 TL başvuru harcı ve 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.701,90 TL yargılama giderinin başvuru sahiplerine müştereken ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usul yönünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin yaşam hakkının usul yönünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmak üzere Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığına (Anayasa'nın 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Kanun ile getirilen geçici 21. maddesinin birinci fıkrasının (E) bendi uyarınca askerî mahkemeler kaldırılmış olduğundan anılan bendin (b) alt bendi gereğince belirlenecek görevli ve yetkili Cumhuriyet Başsavcılığına) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvuruculara müşterek olarak net 36.600 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE,

E. 226,90 TL harç ve 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.701,90 TL yargılama giderinin BAŞVURUCULARA MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvuru Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 10/10/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU